

**Николаева Дора Семеновна,
учитель русского языка и литературы
МБОУ «Мархинская СОШ им. К.Д.Уткина»
Хатын-Сысы, Нюрбинский**

«Ким да умнуллубат, туох да умнуллубат»
концерт сценарийа
(кыттаачылар – оскуола коллектива)

Сценарийы онордо Марха орто оскуолатын
нуучча тылын уонна литературатын учуутала Николаева Д.С.

**«Ким да умнуллубат, туох да умнуллубат»
концерт сценарийа**

«Тыыннаахтар умнубат сыллара» ырыа фонугар экранна эйэлээх олох костор. Эмээхсин уонна сиэн тахсаллар, олороллор уонна кэпсэтэллэр.

1. **О5о:** Эбээ Ааныска, А5а дойду сэриитигэр бийиги эбээбит хайдах сылдыбытын туьунан миэхэ кэпсээ эрэ бабаалыста.

Эбээтэ: Ээ, кэпсээн бо5ото буолла5а дии, тоойуом. Дьэ, иьит...
(Видео: киинэ5э сэрии са5аланыыта костор)

2. Уол ийэтинээн олороллор, сэрии са5аламмытын туьунан кэпсэтэллэр:

Ийэ: - Оо, дьэ, алдьархайдаах сэрии са5аламмытын туьунан биллэрдилэр. Хайдах олорорбут буоллар... Сарсын туох куутэрин ким да билбэт. Нэьилиэкпитигэр кьиь ахсаана тарбахха аа5ыллар буолла.

Уол: Ийээ, сэриигэ эдэр, кыанар дьону барыларын ыныран эрэллэр. Мин да барабын. Санаа5ын туьэриэмэ, сотору кэминэнкыайан – хотон тоннуохпут.

Ийэ: Оннук эрэ буоллун, тоойуом, оннук эрэ буоллун...

Кьиь киирэн повестка туттарар:

-Бу эьиэхэ эмиэ повестка а5аллым(хомойбут куолаьынан), эдэрдэрбит бары ынырыллан эрэллэр...(тахсан барар).

3. Салгыы ийэ уолун атаарар,ытыыр...(Ийэ алгыьа)

«Мин мантан сэриигэ барбытым»- соло.

4. Землянка5а саллааттар олороллор, уол ийэтигэр сурук суруйа олорор...- Бьется в тесной печурке огонь..-

- Кунду ийэм, биир дойдулаахтарым, дорооболорун. Бу ыраах фронтан уолгут суруйан эрэбин. Улахан сонун суох, этэннэ сылдыабын. Сотору кэминэн эмиэ кимэн кириибин са5алыахпыт. Эьиги хайдах олоробут, о5олор кэмнэринэн дуо? (музыка, ырыа. Ийэ туьунан ырыа)

- Дойдубун олус да а5ынным. Били Ааныс кыьы бишрдэ эмит корсон кэпсэтэрин буолаарай? Этэннэ сылдыар ини, мин туспунан ыьытар дуо? (музыка, ырыа. Синий платочек – ункуу)

«Урун тулук эрэ молбостуур» -

«Бухенваль.набат» - ансамбль

5. Билиэн тубэспит дьон киирэллэр, немец саллаата баар... Немец мо5уттэр, кыьыйбыт куолаьынан:

- Бийигини хотон эрэбит диэн уорэ саныыгыт дуо, сатаммата буолуо, хотор да куннээх буоллаххытына, ону билбэккэ олуоххут! (Ытаары оностор)

- ытыалаьыы иьиллэр, Кыьыл Армия саллааттар эмискэ киирэллэр, немец бэринэр, билиэннэйдэри быьыьыллар...

(Ансамбль мужчин – Хайыьар)

6. Тыыл костор, дьахталлар киирэллэр, бары кыраабыл уо.д.а. тутуурдаахтар:

Ийэ: Сэрии кытаана5ар кураан эбии мэнэьиннэ. Аспыт-уолбут кэмчитийдэ, от аанньа ууммэтэ.

Дьахтар: Дьэ, барыта наар аанньа курдук. Хата бу о5олорбут барахсаттар комолоьон абыраан эрдэхтэрин. О5о саас барахсаны сэрии былдыаан эрдэ5э ити...

*Диктор: Сир Ийэ дойдуну туобунэн быыһаабыт,
Эйэни, конулу санныгар аҕалбыт,
Кул буолбут куораты чолугэр туьэрбит,
Куорэгэй чыычааһы кун диэки котуппунт.
Ойдуоһун, бу бугун
Сэриини туораабыт буойуну.*

(Видео киинэ - сэрии . Сцена харана, диктор санарар кэмигэр дьонноор киирэллэр.)

Фоной – колокол тыаһа. Киирэн корооччугэ кэннинэн тураллар.

Диктор: Бу алдьархайдаах сэриигэ Таркаайы нэбилиэгиттэн улэ – хамнас уобугэр, айар – тутар, уунэр- уоскуур кэмнэрин угэнигэр сылдьар, хаарыаннаах эр дьоммун бастыннара – _____ кыи сэриигэ ынырыллыбыттара. Олортон _____ кыи торообут –уоскээбит дойдуларыгар, дьилэригэр-уоттарыгар эргиллибэккэ кыргыһы хонуутугар геройдуу охтубуттара.

(Прожекторынан тыктаран кордорор. 5 кыи – колхозтаах, рабочай, солдат уо.д.а.)

- 1. Мин олоруохпун баһарбытым. Уорэхпин бутэрэрим олох кыра хаалбыта. Дьону эмтиир баһалааһым*
- 2. Биьиги дэриэбинэбитигэр нач.кылаас учуутала суох этэ, ол иьин учуутал буолар баһалааһым.*
- 3. Мин доһорум оһо куутэрэ, ону мин уол уонна кыыс оһолонуохпунт дишим.*
- 4. Мин аһабын, убайдарбын кытта дьиз туттар баһалааһым.*
- 5. Биьиги сайылыкпытыгар эьээбин кытта кустаан, балыктаан ийэбин уордэрим.*

(Санара –санара эргилэн иьэллэр.)

Хаартыскалаах дьон утуу – субуу киирэллэр, 4-5тии буолан, сорохтор чумэчи тутуурдаахтар.

- Диктор: 1. Биьиги, сэрии толоонугар олбуттэр.*
- 2. Биьиги, сураһа суох суппунтэр.*
 - 3. Биьиги, билиэн түбэьэн суорума суоламмыттар.*
 - 4. Биьиги хоргуйан олбуттэр.*

Киинэ кордоруллэр.

Диктор: Алтан сэргэни аспатахтар..уорэммэтэхтэр...кэскил тэринэн, кэргэн тапталын билбэтэхтэр...Олоһу ситэ олортохтор...манна барытыгар буруйдаах СЭРИИ!..(пауза) Ким да умнуллубат, туох да умнуллубат.

Сценаһа дьон бары - минута молчания. Тэйэн биэрэллэр. Ункууьуттэр киирэллэр. Видеоһа Ильмень куолгэ саллааттар олуулэрэ костор.

«Журавли» ырыаһа ункуу.

Видео кыайыы орогойо кордоруллэр (Катюша – ункуу)

Суумкабын сугэн...- ырыа (фольклорный ансамбль)

Чороонноох ункуу

*Диктор: Сэрии тыастар суппунтэрэ,
Сирдэр куобунэн кулбуттэрэ,
Эйэ, Кыайыы уоруутунэн
Биьиги куммут куорэйбитэ.*

(Эдэр колунэ тахсар хаартыскалары тутта сылдьаллар, сулуска иилэллэр)

- 1. Ким да умнуллубат - бу кэмнэ!*

2. *Туох да умнуллубат бу кэмнэ!*
3. *Ааспыты ахтан андабар этэбит!*
4. *Алдьархай иккистээн эргиллэн кэлбэтин!*
5. *Биьиктээх оҕобут сэриини билбэтин!*

Уол ийэтин кытта корсор.

Утуу – субуу бары кыттааччылар тахсаллар.

Хор: «Кэнчээри кэскилин туьугар», «Эйэ ырыата».